

ROOD LICHT

Teksten: Joris Denoo

Een programma gebracht op Valentijnsdag 2001 in de Kortrijkse Schouwburg door Joris Denoo en Pol Vermeersch, m.m.v. Rik Vermeersch (beeldend werk), Katrien Berg (zang & piano), Moniek Gheysens (kleding), Ann Debaillie (presentatie), Geert Beernaert (sax & klarinet), Pierre Clarysse (ober) en Olivier Desimpel (decor & scène).

Dit woordprogramma, gebaseerd op eigen proza en poëzie, met de liefde als rode draad, werd bijgewoond door 650 mensen.

Liefdesverklaring (Intro)

GEFLAKKER, MAKKER, HOUDT ONS WAKKER. Het blote van het rood. De scherpte van een dood. De moord door het woord. Tussen de gespleten wee van een rode zee en de whiplash van een laatste reutel. Gaap. Geeuw. Hik. Slik. Stik. Snik. Bloed en vlees en merg en sap en keutel. Kaarslicht, dummy, lotto, louvre, zielsverwant, stank & drank, steak au poivre, pis. Dat is wat de mens is. Doem en daad en rook en grap. Je kent de regels bij de aftrap. Schreeuwen mag. Schoppen, slaan en roepen. In kruidigheid van herfst, in zinderen van zomer: GEFLAKKER, MAKKER, HOUDT ONS WAKKER. Een linkerhart, gekooid in ribben, bloeddoorlopen, rukt weer aan zijn ketting, in dit parijs van licht en liefde, dit paleis van ijs en scherven. En maar zwerven. En maar derven. En maar kerven. Ik hou van jou. Ik hield van jou. Ik hou alsnog van jou. Zeven anjers, bossen blossen, had ik maar voor rozen gekozen, orchideeën voor meiden als wiegende feeën, liefde gaf u duizend namen, maar vertel het aan geen mens. Vertel het aan de bomen; veilig onderkomen. MAAR GEFLAKKER, MAKKER, HOUDT ONS WAKKER. Bliksemserpentes, stadsinfarcten, recht naar 't hart. Loodgrijs bij wijlen, doodsbleek, krijtwit, ai Marieke: het onweert weer in intensieve. Dokter, er staat water in de machinekamer. Pompen maar. Vergiet al dat verdriet. Vergeet maar al dat zweet. Pompen, jongen, pompen: de wereld draait weer vierkant in het rond. Blauwe plek, vergaarbak van vulkanen, riolen van gerochel en van kanker, molshoop vol gewriemel en gerampetamp. O, is dat de maan daar? Daar zeilt voorwaar een mooie maan aan het berlijnsblauwe zwerk. DAT GEFLAKKER, MAKKER, HOUDT ONS WAKKER. Lijkjes drijven op de golven, baren klotsen kustwaarts, de poolster flikkert hoerig, varen we op schier een eiland aan? Hoeveel synoniemen hebben we bedacht voor sneeuw, voor zand, voor wind en storm en vrede? En de liefde dan? Wat is er van de liefde? Was alles om de liefde gods, in 's hemelsnaam of in liefdesnaam? Veertien-achtien misschien? De zon bij austerlitz? De landing in normandië of die keer dat je zei tegen mij, met een lief lachje: ik mag je? Is dat geschiedenis, berekening, chemie, geografie of biologie? Poëzie misschien? DAT GEFLAKKER, MAKKER, HOUDT ONS WAKKER. Lichterlaaie. Belendende percelen. Brieven zonder datum van verval. Gedonder en geklungel. Afgaan, opstaan, breken, zwaaien, wuiven, buigen, barsten. Teerbemide vijand. Verraderlijke vriend. De basstoon van een hart in goede en in kwade dagen, van olijk geel tot snerpend purper. Van het klappertanden van piano's tot de vivisectie van violen. En de wijn dan, ja: de wijn. We hadden ook de wijn bijwijken, to boldly go where no man has

gone before. Stardate 000.02.fourteen: ik hou van jou, ik hield van jou, sweet sixteen, ik hou alsnog van jou. Out of the blue, I love you. Voorspraak voor wie liefheeft. Voorspraak voor wie liefhad. Vrijpraak voor de beiden. Het verdict luidt: levenslang. DAT GEFLAKKER, MAKKER? HOUDT ONS WAKKER. Hartentroef in slagerijen, abattoirs. Uit de rib van de vrouw is de man gemaakt. Schrijf mij. Bel mij. Fax mij. Mail mij. Beam me up. Laat het sneeuwen in mijn middeleeuwen. Geef mij vuur, holbewoner in een renaissance. Rinkelbellen. Doodsklokken. Hartgalops. Ik hou van jou, ik hou mijn pasen, ik hou vol, ik hou mijn woord, ik hou alsnog tegoed, ik hou het hoofd nog even boven water, ik hou ook mijn mond. Passieflora, carnivoor, amfitheater. Drempelkoorts en plankenvlees. De boemerang van cupido en venus zwiert haar lasso. De liefde is als mekka; de liefde is als mokka. Zwart en ver en sterk. Liefde voor het vaderland; liefde voor de moederkoek; navelstreng liefde. De wilde boerendochter; aan mijn darling, ver van hier. Moet ik een bokser voor je zijn, een joodse dokter, batman of een don quichote op een zeer wit paard? DAT GEFLAKKER, MAKKER, HOUDT ONS WAKKER. Brand in zicht. Ahoi. Onbekend is onbemand. De kapitein polijst zijn houten been. Lichtekooi. Man overboord. Madonna in de haven. Springtij. Slagzij. Romeo & Marina. Johny & Julia. Adolf & Eva. Valentijn & Venus. Adam & Maria Magdalena. Samson & Madonna. Lancelot & Delilah. In het land van de liefde is eenoog koning. In het slachthuis van de taal wordt een hart losgezongen. Het ziet, het voelt, het rilt, het schrikt, het pompt. Het heeft verdriet; het is gelukkig. Het springt op rood. Stop. DAT GEFLAKKER, MAKKER, HOUDT ONS WAKKER. Of zal ik wat mozart voor je zijn, wat zielenzalf voor blaren op je hart, wat zuidenwind? Terpentijn of valentijn? Shall I compare thee to a summer's day of roep ik mayday! Mayday!? Het is februari, liefste, de katten hollen in het rond bij nacht en breien overdag een warme pull, oude vrouwtjes met een zwarte hoofddoek om sprokkelen wat hout, roodkapje schrikt zich weer eens rot indat grote, donkere bos. Ach, tsarina: laat mij je zachte revolutie zijn, in bloeddoorlopen sneeuw, in trams en treinen naar een verre verte, in leenroerigheid van straten, in het holst van stad, in the windmills of your mind. Mijn god, het is alweer veertien februari, in 's hemelsnaam, in liefdesnaam. EN DAT GEJAKKER, MAKKER, DIT TOERENTAL VAN TIJD EN SPIJT EN NIJD, HOUDT ONS WAKKER. Totdat het hart het begeeft en nog één keer beeft en dan naar een andere hemel zweeft.

IK ZOU U SCHRIJVEN

1

Ik had het u gezegd
dat ik u zou schrijven.
Ik had u stellig een bericht beloofd,
maar ik had zo veel aan mijn hoofd.

De dagen kropen voorbij
als een leger trage peulenschillen.
Ik weet dat ik in gebreke ben gebleven,
en toch: ik behoefde enkel dicht te kleven.

Nu ik het schrijven ben verleerd,
weet ik evenmin hoe ik u aan zal spreken:
'beste', 'lieve', of doodgewoon 'hallo'.

Toch ligt mijn brief gereed.
De woorden zijn al opgeschreven
en uw verandering van woonst is genoteerd.

2

Tussen de regels smokkelde ik uw ontbreken
en gewaagde van de zwaartekracht daarvan:
dat alles, alles in het niets verzinken zou
bij dié leegte vergeleken.

Ik pelde een kalender, telde af,
maar bleef halverwege steken.
De ellende was dat wat ik schreef
dag na dag verschieten bleef.

U verbleekte met de woorden mee,
totdat er niks meer over was.
Ik schrok van de snelheid waarmee.

Weet: dit schrijven had u kunnen bereiken.
Ik zweer u dat ik dààr ben blijven steken
waar ik niet wist hoe u aan te spreken.

3

Zo blijft u vers na vers ontbreken,
alsof u onbeschrijfelijk bent.
Zo moet ik blad na blad toegeven
dat u de dichtkunst goed begrijpt.

Hoor ik daar eindelijk iets?
Ik keer de zandloper weer op zijn kop
en luister naar oningevuld gerucht.
Het blijft bladstil; het is niets.

Ik laat u dan maar wonen in het gedicht.
Ikzelf ben blijvend aan het dolen,
schrijvend op zoek naar uw gezicht.

Tussen de regels diep verscholen.
Ik tel de rijmen als de uren:
ze blijven komen, ze blijven duren.

WARME OORLOG

Je zit in Normandië, aan eeuwige zee.
Daar woedt weer oorlog en ik kan niet landen
zoals jij het wil en ik. Wij dus,
geallieerd maar apart.

Je zit in mijn landschap, mijn voorgrond,
mijn voetlicht. En toch ben je er niet.
Hoe licht het ook zij, daar en toen,
mijn hart blijft een donkere kamer.
Meeuwen ontbreken maar zwieren daarbuiten
en strooien kwistig hun klachten rond.
Er waait wat haar naar het westen van jou.

Als de duivel je niet komt halen,
dan doe ik dat zelf wel.
Want je hebt je van mij afgepakt.
Ik klim op bergen, roep in talen:
waar ben je met je lijf,
je leden en je linkerhart?

Ik blijf een warme oorlog voeren,
als een blinde correspondent.

HAIKU

Geef je aan mij.
Er gaat een wereld open.
Vooral de jouwe.

NET GEEN HAIKU

Kleren schat?
Niks van aantrekken.
Ik zie je het liefst met je haar.

BIJSLUITER

Als er een pil bestond
om jou te vergeten
dan vergat ik die bitter
en goot ik tegen beter weten
al mijn verdriet in een vergiet
en waste ik witter dan witter
van woede en rapper en reiner
dan in de superwassetette

mijn lul in mijn tranen.

Prince,
reik mij het rozenwater even aan.

PAPIER RECYCLE

Ik kreeg een groene brief.
Een groene brief kreeg ik.
En wie mij schreef,
had ik hartelijk lief.

Het betrof een wederzijds gevoel
op recto verso recyclé,
dat op middellange afstand
gewillig de liefde beschreef.

Vice versa was ik ook op dreef.
Rode inkt gebruikte ik:
een gevoel apart,
regelrecht uit 't hart.

LIEFDESGEBED AAN DE LEIE

In de naam van de liefde,
de drank en de dood, amen.
Dat laatste komt vanzelf wel.
Maar hoe schrijf ik verder de rest op?
Dat ik in je ogen keek
en dronken werd en verdronk?
Dief bij daglicht, heler bij nacht.
Het gedicht bij ontij.
Woord overboord.
De fles slagzij.
Lieve Salmonella,
ik heb het schijt aan jou.

HET GESLACHT DER ENGELEN

Met engelengeduld heb ik de man aanhoord
die, op alcohol bestaand, beweert
dat engelen puur meisjes zijn,
maar dan zonder maandelijkse pijn.

De vrouwelijke intuïtie van de hoer
heeft evenmin gelijk, die zegt:

een engel is een zeer zachtmoedig man
die ook zonder ballen vliegen kan.

Ik heb altijd gelijk, op alle plaatsen,
in de hemel en bovenal in dit café:
een engel heeft een jong geslacht
en gaat alleen maar met een dichter mee.

MENSKUNDE

Ze is niet lelijk, maar geschonden
door de mode van de tijd.
Tegenwind vergaart haar haren
achter haar oortjes. Verder niets.
Tenzij nog dit: ze zit perfect op de fiets.
Aardige meid dus.
Een kus. En een negen.
Van mij krijgt ze de zegen.
Nee, geen tien.
Want die mode,
dat valt nog te bezien.

BLADZIJDEN TIEN

Wat dacht je.
Zo zijn ze.
Een lief lachje.
Zo zei ze:

toen ik het las,
wou ik dat het
over mij was.
Zeg, bladzijde tien,
is die nog vrij?
Laat eens wat zien
en schrijf over mij.

Zo ben ik.
Wat dacht je.
Toen zei ze:
ik mag je.

HET KIND VAN DE REKENING

Deze liefde scheerde hoge toppen:
een barenswée was een arendswée.

Maar het vrijbewijs
was een schreeuwlelijk
met flaporen
en een klomp van een neus vanvoren.

Een dure spotvogel dus.

PROEFBUISBABY

Een boreling weleer.
Nu één borreling van leven.
Ja, ze kan al met stenen gooien
en op haar handen staan.
Haar eerste glas moet ze
nog breken. Ach mevrouw,
proefbuisbaby's kunnen
net als échte kinderen
reageren.

KOLONIALE WAREN

Toen de dagen nog als ansjovissen
opgerold te gapen lagen
en de tijd als een leger trage
peulenschillen aan mij voorbijtrok,

kwam jij, geurend naar brood en fruit
uit een winkeltje van voor het economisch debacle,
hartendiefje, en 't moest er allemaal uit,
al deed ik niet veel meer dan hakkelen.

Je verborgen broden
heb je aan huis besteld.
Voor het inheems fruit
ging ik er zelf op uit.

Zo trok je als een melkweg
boven mijn middeleeuwen
en al heel snel
zou het doopsuiker sneeuwen.

FLANDRIEN

Sterren die in duikvlucht tuimelen.
Plompverloren hemellichamen dicteren:
vanavond zal ik hoge toppen scheren.
Achter het rookgordijn van vele sigaretten

en het waas van alcohol
zie ik haar plotseling zitten.

Maar ondanks doping en een tandje meer
winnen woorden toch weer niet.
Wat ze ook mogen zeggen.
De mond is een moeilijke eindstreep.
Het gehemelte het voorgeborchte van een hel.
Ik zie haar plotseling niet meer zitten.

WEST-FLANDERS BLUES IN HET INTERNAAT

Vliegt de Blauwvoet
Storm in 't hoofd.
Zwalpende matrassen op zee van zuchten.
Wiegende meiden aan Vlaemsche voeteneinden.

Sluipt de Blootvoet
Schimmel aan zijn tenen.
Tussen pare en onpare jongensdromen.
Geritsel achter klamme gordijnen.

Peeping Tom, sandalen in de linkerhand,
Klaas zo Vaak, een zak vol heilig zand.
In de ogen van de nachtwacht zit de staar.
Jongens, hou je eigen kaarsje klaar.

Want het is koud in dit Siberië,
verdomd koud.
Het hart gekooid in ribben,
roestend in dit Roeselare.
Het hoofd bezet door dromen
die het alle op wil sparen.

Ach,
zo jong te sterven
ei zo na op schootsafstand
van arme klaren.

VRAAGSTAART

Zal ik je wurgen met een adder? Moet ik een toechthond voor je zijn bij die scheur
onder de deur? Ben ik de beul die ook van vlinders houdt? Rijdt daar een engel op
een aartsvarken? Zie je mij staan in de wasem van je achteruitkijkspiegel? Mag ik
een lus rond je hart leggen? En je dan kussen? Kan ik op versvoeten dit mijnenveld
ontwijken? Eyeliner of oneliner? Tea for two of koffie-verkeerd? Draag je soms je

rode schoentjes nog? Is februari altijd zo'n korte schrikkelmaand? Mag het met een cheque, een voorschot, zegeltjes van kroostrijke gezinnen of direct aftrekken? Geef je voor het witte paard je koninkrijk de gulden sporen? Kunnen we tussen tafel en bed nog hinkelen? Of liever oxo spelen en dan winkelen? Gaan we eens gezellig naar de cinema en mag ik je daarna vermoorden in de douche, Loesje?

Neem me niet kwalijk. Klets me niet in slaap. Doe me niet zo geeuwen. Gebruik nooit het woord 'daarenboven' meer. Blijf weg op dinsdagen. Steek me de vijf niet toe. Hou op over de euro. Bespaar me je reizen. Kijk naar jezelf. Vraag me niet of ik nog altijd dit of dat doe. Zeg me niet welke boeken je gelezen hebt. Koop geen kat in een zak en bezorg me geen kater. Zwijg me over begrip. Hou je mond over mijn karakter. Laat me alleen, maar niet altijd. Kom af en toe over de brug. Verwar die films niet met elkaar. Vergeet je jas niet weer. En je tas. Breek mijn hart maar half. Kijk niet stiekem op de klok. Herhaal niet alles. Niet alles. Zeg nooit nooit. Kijk niet zo inschuldig. Geloof niet alles wat ze zeggen. Doe daar wat aan. Zeur niet over leeftijd. Help me op zondagen. Blijf nog een sigaret. Denk niet dat ik het niet begrijp. Geef me twee kansen. En nog één. Hou de vleiers in de gaten. Geloof de krant niet. Alleen de mijne. Spreek jezelf niet tegen. Koop niet aan de deur. Nodig me niet voor een BBQ uit. Maak je zinnen zelf af. Toon geen medelijden. Neem een voorbeeld aan je voorbeeld. Drijf het niet te ver. Hou me niet aan het lijntje. Propageer de zeven kunsten niet. Verdeel niet om te heersen. Sla niet zo'n toontje aan. Gebruik je hersens. Doe me eens een lol. Maak van je hart geen moordkuil. Probeer eens een ander merk. Loop niet te hard van stapel. Kraai niet te vroeg victorie. Lieg niet. Zet je schrap. Zie achter de glimlach de grimlach. Tuin er niet in. Hou nog wat te goed. Beloof dat je niet zult telefoneren. Zweer niet ijdel, vloek noch spot. Kijk niet zo sip. Vermijd filevorming van vooroordelen. Zap me weg. Eat a peach. Neem me mee.

UIT HET DAGBOEK VAN ASSEPOESTER

Natùrlijk weiger ik. Waarom zou ik met hem dansen!? Zijn voeten zijn te groot. Zijn ballen hangen als verloren voorwerpen aan zijn lijf. Zijn moeder is een kreng van een wijf. Hij zal zijn kleffe vingers tegen mijn rug duwen. Zijn adem riekt naar twee warme maaltijden per dag. Ik wil niet. Ik haat zijn twee hoofden: het ene lacht, het andere grijnslacht. Geen van beide heeft nog al zijn tanden. Kinderen zal hij bij mij nooit mogen verwekken. Kunnen we godgenageld deze dans niet simpelweg vervangen door een handdruk plus drie beleefde zinnnetjes? 1. Goedenavond. 2. Ik denk niet dat ik lang blijf. 3. Ik heb meer zin om je op je kop te timmeren. Of, 4, door een zitstaking. Assepoester in zitstaking. Kan er niet ergens in deze stomme balzaal brand uitbreken? Asjeblief? Verdorie, hij zal me zéker komen halen. Ik zweet water en bloed als ik er aan denk. Wie weet heb ik hem de hele verdere avond aan mijn vingers. Help. Stom van mijn zus me naar hier mee te nemen. Ik hoor hier helemaal niet thuis, tussen opgetutte juffers en schaapachtig glimlachende macho's. Wat hij zeggen zal, of in mijn oor fluisteren, interesseert me geen ene moer. Zijn complimentjes laat ik over me heen gaan als water over een eend. Als hij maar weer ophoepelt. Of een been breekt. Ach, hij nadert zienderogen. Ik voel het. Zijn ogen branden gaten in mijn rug. Bah, wie heeft dat akelige dansen toch uitgevonden!? Zal ik vlug opstaan en weglopen van zijn namaakglimlach? Doen alsof ik flauwval? Nee,

nee: dan denkt hij verdorie dat het door hem is. God, kon ik deze onnozele pikorde van haantjes en kippetjes maar doorbreken en verdwijnen. Ik heb ogen op mijn rug: de zijne. Mijn zus glimlacht fijntjes en hatelijk. Natuurlijk weiger ik. Waarom zou ik met hem dansen!? Ik wil niet naar het schavot met hem. Wat bezielt hem, het uilskuiken. Ai, nu staat hij vlak voor ons. Hij buigt slecht, heel slecht. Hij vraagt mijn zus ten dans. HIJ VRAAGT MIJN ZUS TEN DANS! 'Natuurlijk', mompel ik verslagen glimlachend. 'Natuurlijk. Neemt u haar rustig van mij af. Ik hou me wel even alleen bezig'. Mijn zus staat triomfantelijk op. Hij brengt haar naar de dansvloer, dat vierkant van afgrijzen. Ik ben razend. 'Ik denk niet dat ik nog lang blijf!' wil ik roepen, maar ik durf het niet. Er zit een kikker in mijn keel. Néé, ik roép het niét, maar ik doé het wel, voilà! In mijn haast om me uit de voeten te maken, verlies ik een schoen. Geeft niet. Ik kijk niet eens meer achterom. Schoenen genoeg thuis, om te poetsen. Rise and shine, my shoes! Elke dag weer. Of nee .. God, ik kan toch zo niet .. In de verte grijnslacht nu die andere mooie gozer. Help. Misschien ben ik straks toch nog aan de beurt. Terwijl ik met zeer gemengde gevoelens bedenkt dat ook dat monster vooralsnog naar mij toe kan komen, gebeurt het al! Hij komt in beweging! Help! Ik keer ijlings terug naar mijn plaats en buk me om mijn voet in mijn schoen te wringen.

IN LIEFDESNAAM

Liefde, mijn liefste. Laten we het over liefde hebben. De wasem in achteruitkijkspiegels. Verdwijnende lichten in de mist. Kaduke telefooncellen. Stomme praatpalen. Liefde voor de letteren. Hoor het knetteren. Liefde voor het leven. Niet zonder beven. Leven, liefde en dood. Rood, rood en rood. Horizontaal, verticaal, taal. De aarde is plat als jij het zegt. De man op de maan heeft nooit bestaan voor de bloem, het bed en het glas water. En pas later wenste je iemand naar die maan. I LOVE TO HATE YOU, HONNEPON. Liefde, mijn liefste, mijn specht. Wat je zegt. De dode hoek in de lachspiegel. De blik buiten beeld. De blinde vlek van een alziend oog. Kijken om te zien als ik het zie dat je ook kijkt. I HATE TO LOVE YOU, HONNEPON. Liefde, mijn liefste, op deze planeet, die blauwe plek. De liefde in een brief. Liefde neem je voor lief, in liefdesnaam dan maar. De toaster en de tefalpan. De vaatdoek en de valium. Moederkoek en vaderspatten. De carwash en het dorpscafé. Zal ik wat indiaan voor je zijn, of poolverkenner? Diepzeeduiker, holbewoner? Vieren we ons bronzen tijdperk met een avondje toneel? I HATE TO HATE YOU, HONNEPON. De lus van jaren legt een strik om liefdesbrieven. De koffers naar het zuiden staan nog altijd buiten westen. Het is de liefde die ons niet begrijpt. De zon gaat weer in strepen onder en wurgt dag na dag als een seriemoordenaar. Daar zijn dan reizen, boeken, films, bossen, tuinen en spektakels. Dat valt allemaal wel mee, hoezee, maar van liefde is onmogelijk te leven. Zeg maar eten. I LOVE TO LOVE YOU, HONNEPON. Want dat hebben we geweten. En als er een god bestaat, liefste, dan is het niet die van de liefde, in godsnaam. Want dit is des mensen, dus goddeloos. Vreselijk vleselijk. Maar hij zit wel in het detail, de blinde vlek, de dode hoek, de klonter in het email. Zie je, ik hou van jou. Vertel het aan de bomen. Wat vloeit mij aan? Ik heb je liever dan brood. Mi lanct na di. Shall I compare thee to a summer's day? Zevenmaal zeven keer rond de aarde te gaan. Nu ik u ken, kan ik niet zonder. Zo bleef ik meermaals naar je kijken, als naar de resten van een feest. Er is zo veel te zeggen, liefste, en nog meer te zwijgen, in een gedicht bijvoorbeeld dat geen tweede naast zich duldt, in een verhaal dat zich in raadsels hult, in een boek dat iedereen wil schrijven, in een film die uit je leven lijkt gegrepen,

in een tuin van horen zeggen, in treinen die verdwijnen, in bussen die je mist. We zullen het samen hebben geweten, liefste, ieder apart, en hart rijmt met zwart, en blauw met jou, en leven met geven en beven, en jij met mij, in liefdesnaam.

BIJSLUITER (Dr. Zjivago)

Achtergrond: theme Dr. Zjivago

Achtentachtig soorten dronkenschap.
Vierenvijftig misverstanden op een rij.
Net zo goed en net zo min een aantal goden,
wetten, dromen, daden, regels en bezwaren.
Duizend keer zag ik je zitten.
Duizend keer kwam ik weer thuis.
Boeken en verhalen proberen steeds weer te herhalen
dat het waait omwille van de wind,
dat als het regent dat een reden heeft,
en dat de zon het zout is in een ander zuiden
dan in de stomme films van wij die dromen.
Maar dit is leven, liefje, tussen wee en reutel.
Dit is leven, liefje, gekakel en een keutel.
Dit is een Rusland omwille van de liefde.
En het moet waaien. En het moet sneeuwen.
En wat ver is, moet echt wel heel ver zijn.
En treinen moeten pijn hebben, die je kan horen.
En afstand moet gelijk zijn aan ongeneeslijk ziek.
Nietwaar, dokter Zjivago? Nietwaar?
En ook Gainsbourg herinnert zich de bomen
en de wind in hun gebladerte. En spreidt
in al zijn dromen rookgordijnen uit,
en bladert, bladert, door het Rusland van zijn hart,
de hoofdstad van zijn lijf en leden,
dit Parijs waar licht en liefde blijven weifelen
tussen dromen en bedrog en ongeneselijk gezond.
Zevenentwintig oscars voor de beste bijrol.
Honderden verhalen met een open einde.
Longen, nieren, ogen, handen, ballen en maar één luttel hart.
Enkelvoudig enkelvoud aan de ene linkerkant.
Als ik met mondjesmaat jouw gif ben,
laat ik je heden weten: ik hou van jou.
Op de bodem van elk glas, in de rook van zeppelins,
aan koudefronten, keerkringen en polen,
in alle staten, en vooral de mijne,
over datumgrenzen, in kaffaten, na zo vele treinen,
o tsarina, laat mij je zachte revolutie zijn.
Dit is mijn bijsluiter, niet eens gedicht,
maar vaak gedacht: wacht, ik hou van jou.

ALLEEN(,) MET JOU

*'Ik heb de engelen het leven van een ander
horen ontsluiëren enkel door te luisteren'*

Eigenlijk deug ik alleen om aan de Deense grens, ergens boven Hamburg, of misschien diep weggestopt in Friesland of zelfs Jutland, een leven te leiden dat bestaat uit het observeren van paarden die achter stallingen schuilen voor niet-aflatende wind, het drinken van whisky in tavernes waar kalme krompraat wordt gesproken door halfheilige hoeren en het stappen onder zo laag mogelijk hangende wolken. Het zijn alle oefeningen in vrede. Want ik wil mijn wonden likken.

Eén keer in mijn leven op aarde zou ik graag een Venus schrijven. Beitelen, kappen, tekenen of schilderen kan ik niet. De gedachte kwam bij me op toen iemand vroeg: 'Wat is erotischer dan de Venus van Milo?' Het antwoord luidde: 'Een penis van een kilo'. Let u hierbij op het wetenschappelijke vijfletterwoord, dat wegens onvolkomen rijm dwang bij de moppentapper de voorkeur kreeg boven het bekende lullige drieletterwoord. Ik vergat de mop ogenblikkelijk, zoals alle moppen, en bleef met de Venus van Milo in mijn hoofd ronddwalen. Klassieken beklijven immers, om een of andere duistere, plotseling heel heldere reden. Ik liep er net zo lang mee tot het werd: 'Als ik de Milo van Venus was'. Als je als dichter de dingen en de gedachten te lijf gaat, gebeurt zoiets. Je keert alles om, op zoek naar het ultieme gedicht. Zet iets op zijn kop, en 'het' valt eruit. Op het ogenblik dat ik aan zo'n gedicht beginnen zou, gereedschap in de aanslag, vroeg ik me af of Milo de maker dan wel de vindplaats was. Dat stomweg omkeren van de cliché zette me aan het denken daarover: de plotse overweging van een plastisch filistijn, met zo vele boeken en films in zijn kop. Ik stak mijn licht op bij deskundigen. Iedereen wist het niét. Typisch voor deskundigheid. Een schoolvos Beeldopvoeding kende het beeld zelfs helemaal niet. Val nou dood; viel toen dood. Uiteindelijk deelden twee betrouwbare bronnen me mee dat Milo wellicht de vindplaats was. Dus aborteerde ik mijn nog ongebooren gedicht. Want ik had gehoopt dat Milo de maker zou zijn. 'Als ik de Milo van Venus was .. '. Ik zou het alleen jammer gevonden hebben van die belachelijke naam, die tot in der eeuwigheid zal blijven rijmen op 'kilo', en ook meer thuishoort in het geroezemoes van shopping en copywriting. Mijn eerste regel zou alleszins geluid hebben: 'Als ik de Milo van Venus was'. En de tweede, misschien: 'Dan kwam ik altijd en nooit met je klaar'. Ik moet dus een Venus schrijven die ik zelf vind en zelf maak. Vrienden van me die wél kunnen beitelen, kappen, tekenen of schilderen, hebben er minder moeite mee. Ik moet misschien dringend naar Hamburg.

DAG BETTINA, MIJN VENUS

Ik groet je niet vanuit Hamburg, maar wel vanuit een café om de hoek. Alle cafés zijn om een hoek. Ook 'Bij de St. Laurentiusvrienden'. Ik zit hier te doen alsof ik niét naar Rita kijk terwijl ik er wel verdomd hard naar kijk. Gewoonlijk zit ik vlak voor de met de hand geschreven mededeling ZONDER TOELATING VAN RITA NIET ACHTER DEN TOOG - RITA. Die hangt naast een kastje met sigaretten, chocola en wafels in plastic omhulsels. Er prijkt een 'diploma' onder. Als ik me wat voorover buig, kan ik de tekst op dat diploma nog hier en daar ontcijferen: 'Hierbij verklaren .. (onleesbaar) .. dat

Rita (onleesbare achternaam) .. als de beste kan .. allerlei vuile manieren .. (onleesbaar) .. orgies en frustratiën .. (weer onleesbaar) .. deze akte .. Getuigschr .. gegeven den .. Get .. '. Rita moet een verrekt mooi meisje geweest zijn. Ik schat dat ze nu bijna vijftig is. 'En nog goed bewaard', zouden ze er hier aan toevoegen. Zeer zeker heeft ze haar 'diploma' vele keren kunnen verzilveren. Ofschoon ze nu te dik is, zendt haar vlees nog altijd stralen uit. Een vuurtoren. De versierselen en de kleren helpen daar wel bij. Haar stem is wonderbaarlijk rauw. Marianne Faithfull. Ze spreekt hard en rap. Niet vlug, niet snel. Zij rapte al twee decennia voor er gerapt werd. Ze zegt dingern waar het mannenvolk van schrikt, maar die tonen het niet. Ja, de wereld heeft mooie dingen te bieden. Al enkele keren ben ik er in geslaagd haar benen te zien. Die zijn stevig, maar ook te dik. Dat komt door te vaak en te goed de liefde te bedrijven. Als alles in de benen kruipt, blijft er niet veel meer over voor vanboven. Niet zo bij Rita. Ook die zijn overrijp. Laat ik een samenvatting geven: het gezicht plus het haar, de stem en wat die zegt, het lichaam dat geweest is, amen. En dat diploma. Rita heeft alles met seks en drank te maken. Zij is vruchtbaar land tussen Tigris en Eufraat, Babylonische tongval, oudtestamentische krullenbol. Ook staat er in 'Bij de St. Laurentiusvrienden' nog zo'n echte, oude namaak-Würlitzerjukebox. Vlaamse schlagers zijn er dus niet van de lucht. Du bist alles was Ich habe. En er is ook de onvermijdelijke poster waarop een koppel één vlees aan het worden is. Dat 'Sint' in de naam van het café wijst op zonde. Ik kan niet uitleggen waarom. Ik voel het zo aan. De kortste afstand tussen heiligdom en hoerendom is wellicht het café. Het hoerendom heeft iets heiligs. De mariaverering is er groot. 'Bij de St. Laurentiusvrienden' is echter geen hoerenkast. Men is gewoon vriend. Rita is alleen maar een lekker stuk voor invités. Niemand achter den toog zonder de toelating van Rita dus!

Ik zit daar dus te doen alsof ik naar niks kijk. Ik zit aan heel ingewikkelde dingen te denken. (Ze vroeg me eens of ik misschien een artiest was. Nee, zei ik, want met 'artiest' bedoelen ze hier 'kunstschilder') Terwijl die heel ingewikkelde dingen mijn hoofd opvullen, zie ik tietten en billen en een festivalheuvel. Ik tel de kettingrokende rodenbachdrinkers in haar café. Ik weet waarom ze kettingroken. Ik weet waarom ze godverdomme veel bier drinken. Omdat ze er niet op mogen. Of omdat het begot geld moet kosten. Neenee, bij de heilige Sint-Laurentius en alle andere uit de kalenders geschrapte heiligen: 'Bij de St. Laurentiusvrienden' is 't géén hoerenkast. Dat niet. Verre van. Maar je weet maar nooit, nietwaar mijn lieve Bettina? En dat maakt het nu precies zo godallemachtig aantrekkelijk. De vuile glazen neem je erbij. En dat dik halfuur daar in dat café om de hoek, Bettina, wel, dat vliegt gewoon voorbij. Aan een tweede koffie bijvoorbeeld ben ik nooit toe. Ik heb het te druk met kijken en wegstaren. Vele lieve groeten vanuit een blauw café waar een oude engel woont.

ZANDMAN

Nu houd ik op met slapen.
In de straten lopen spoken
die in de ochtend kwijnen.
In de bars zitten schimmen
die bij dageraad vervagen.
Nu wil ik ook verdwijnen.

Ik wil even één van hen zijn,
met ze praten bij een sigaret
en af en toe wat bitters drinken.
Ik zal samen met ze waken:
tussen gatenplant, spoelwater
en greepjes licht verzinken
en aan al de rest verzaken.
Nooit wordt het nog later,
vertellen mij de spreuken,
en ook dat God mij ziet.
Dat wil ik best geloven,
maar morsen doe ik niet.
En dat de tijd hier halt houdt,
is de reden van mijn komst.
Het is mijn bed dat gaapt.
Het is mijn hoofd dat gonst.
Ik wil alle uren opgebruiken
van de zandloper in mij.
Mijn das staat op halfzes.
In mijn kop valt een flesje om.
Een vlinder zoekt het melkglas
en zit doodstil in het holst
van rook en grap en alcohol.
We moeten er eens uit zijn,
zegt een man van honderd kilogram.
Een meisje van een slanker lijn
lipt in mousserend Frans
dat de boog niet altijd nietwaar
zo gespannen hoeft te zijn.
Groot gelijk heeft zij, het kind.
Ik ga en vlag mijn nacht af
met een grote zak patat.
Waar brandt nog wat licht?
Waar schijnt nu de lamp?
Is dit reeds een dag
of mag ik nog een glas?
Het trottoir schuift als een roltrap
naar mijn huis bergop-bergaf.
Die wou waken, komt terug.
Die ging dolen, is weer thuis.
Een molen vraagt om koren;
Ik begin weer van tevoren.

REGENDANS

Zullen we samen naar Seattle gaan
waar het regent zonder weerga?
Bij de slaggers barst het van gebroken harten

en de grijze luchten wegen zwaar als lood.
In abattoirs spat het van de aders
en nergens kom je natter klaar dan hier:
this is the place to be, chérie.
Liefde rilt in etalages, glimt in straten
en op pleinen. Op terrassen liggen plassen.
Laat ons slordig zijn
en in slecht weer verdwijnen.
Het linnen geurt daarbinnen:
in dit hotel gaan we van bil.
Stil. Gezegend zij de regen.

AMPLE MAKE THIS BED

De smaak van nikkel
na een nacht van honing.
Morene op het aangelaat
en modder in de mond.

Ik hield van jou,
ik hou alsnog van jou,
hier in dit Brugge in de regen,
dit Berlijn vol geheimen.

Die kathedraal dicteert zo donker
dat het tijd wordt om de zonden
van de zaterdag te belijden.

Ontbijt kan tot elf uur.
Licht sijpelt door gordijnen.
Dit is het smeltpunt
waarop niets meer hoeft.

Alweer hou ik van jou, en ik hoop
dat het maar blijft regenen,
godgenageld regenen blijft
in dit Brugge vol geheimen.

HALLO

Ga je kerken binnen of prevel je
op straat doodgewoontjes voor je uit?
Zink je wel vaker neer op banken
in het park of stap je alsmaar door?
Gluur je naar jezelf in etalages
of trotseer je de terrassen zondermeer?

Duik je graag in boeken onder
of verdrink je liever in de beelden van weleer?
Als de mode wil dat het weer lente wordt,
en het trottoir weer catwalk wordt,
volg jij dan op de hielen?
Durf je je eenzaam vol te vreten
tussen suikertantes in de tearoom?
Ga je met voorbedachten rade uit de kleren?
Ligt er binnen schootsafstand altijd een wapen klaar?
Voel je je veilig als de lampen weer gaan doven?
Hoe veel mannen zijn er al verdronken
in de oceanen van je ogen?
Is je hart het Berlijn van na de oorlog
of het Parijs dat weifelt tussen
licht en liefde, dromen en bedrog?

TUSSENTEKSTEN

1. De avondklok wordt ingesteld. Pleinen en straten omheen deze bonbonnière worden uitgeroepen tot Red Light District. Maar er heerst een gedoogbeleid. Het is veertien februari. Katten wachten met gekruiste voorarmen op de nacht. Elektriserend licht bespeelt des mensen zwaartekracht. Ruitenheer en Schoppenvrouw zoeken hun Klavervier. Het is veertien februari: Hartentroof. Een avond om de liefde te beschrijven. Rood licht: heilig, hoerig. In gedichten en gedachten gaan twee heren uit de kleren. De planken krijgen koorts.
2. Een tram rolt weg. Een trein verdwijnt. Het wil niet sneeuwen. Op de sporen ligt met gespreide bladzijden een moegekeken rukblaadje. Uit clichés als kathedralen vouwt een stad haar tweede gezicht. Met zijn zak vol zand wordt Klaas zo Vaak naar huis gestuurd omwille van gordijnen, de blote schouder van een deerne, een Peeping Tom die al zijn geld te grabbel gooit. 'Ja: u was ook één van hen!' 'Nee! Nee! Nee!' En toen kraaide de haan driemaal.
3. Het hart omgord door ribben, verdeeld in rechts en links, boven, onder. Bloeddoorlopen. De mond een moeilijke eindstreep waar woorden over struikelen. Heb je een vuurtje? Ken ik jou niet van ergens? Kom je hier veel? Hou je ook niet van al die drukte? Ben je ook graag alleen? Hé, ik lees ook graag Bukovski. Dat treft. Eigenlijk was ik gestopt met roken.
4. 'In tijden van liefde en oorlog is alles toegelaten' zei de oorlogscorrespondent, liefdeloos en vredelievend. Pech voor hem: zijn vrouw was er niet vandoor en er heerste vrede. En ergens, overal ergens, brandde zijn eeuwige vlam, overal ergens en nergens ingekwartierd. Waar ben je met je lijf en je leden en je linkerhart? Hok je in de stad? Zit je op een bank? In Rusland of op dit Schouwburgplein? Bid je in een grot? Loop je op de vroegmarkt? Hoe kan ik om je geven in deze warme koude oorlog? Ben ik dan een blinde fotograaf? Waar is het front?

ROOD LICHT

INTRO - K. Berg

- An tekst 1
- Rood licht - liefdesverklaring J & P
- An tekst 2

I - J (motto: waar ben je?/waarom is er mist?)
Ik zou u schrijven (3), Regendans, Warme oorlog,
Watch me, Liefste, Flandrien

II - An tekst 3
- P Betty's Springtime
- K. Berg

III - An tekst 4
- P & J sprokkeltocht markten van de liefde
P: J: Koloniale waren
Bladzijde tien
Het geslacht der engelen
Menskunde
Papier recyclé
(keuze Robinson)

- K. Berg
- An tekst 5

Slot - P & J simultaan (Bijsluiter, Zandman)

na tekst 1: A.Clark (nowhere to be seen)

na tekst 2: intro Little Red Rooster

na tekst 3: St Germain

na tekst 4: Pulse

na tekst 5: Balalaïka